

Kulturdepartementet

Vår referanse: 2017/12538-1
Saksbehandler: Linn Helen Kornerud
Dato: 19. desember 2017

Innspill til kulturmelding

I de neste to tiårene bør norsk kunst- og kulturliv satse på både brede og smale uttrykk, på en måte som er synlig, samfunnsrelevant, fremtidsrettet og nyskapende også i internasjonal sammenheng. Å fremme kunstnerisk kvalitet må være det førende prinsippet i kunst- og kulturpolitikken, og den nasjonale politikken må anerkjenne sterke kompetansemiljøer utenfor hovedstaden. Amatørkulturen må basere seg på kvalitet, kompetanse, deltakelse og engasjement. Museene skal være sterke faginstitusjoner, og sammen med det frivillige kulturvernfeltet være viktige møtesteder og med oppdaterte samlinger som bidrar til å holde oppe en bred historiebevissthet. Det må tilrettelegges for en rik og mangfoldig frivillighetssektor på frivillighetens egne premisser.

Denne periodens muligheter og utfordringer er tett knyttet til hverandre. Utfordringene som møter oss innenfor store samfunnsendringer som internasjonalisering og digitalisering skaper samtidig et stort potensial for videre utvikling for kunst og kultur. Utfordringer knyttet til talentutvikling, synlighet og publikumsutvikling kan likeledes være utgangspunkt for ny vekst. Disse mulighetene kan imidlertid kun utnyttes ved å løse utfordringene knyttet til kunstner- og produksjonsøkonomi. Et sentralt spørsmål i så måte er hvordan vi sikrer gode kulturlokaler. Spillemiddelavsetningen til lokale og regionale kulturbygg må økes. Byrådet er bekymret for det store etterslepet i vedlikehold for museumsbygninger i Bergen.

Bergen skal være en motor for regionens kulturliv, og må styrkes i tråd med dette ansvaret. Regionreformen vil gi både utfordringer og muligheter for alle våre nettverksorganisasjoner. Økt ansvar må følges opp med økte tilskudd. Dette gjelder også for de institusjonene som omfattes av faste finansieringsavtaler med fordelingsnøkkel mellom stat, fylkeskommune og kommune i dag. Disse fordelingsnøkklene følges ofte ikke opp fra statlig hold. I Evaluering av museumsreformen i Hordaland, utført av Agderforskning i 2017 på oppdrag av Hordaland fylkeskommune, slås det fast at de konsoliderte museene i Hordaland har en langt mindre andel statlig tilskudd enn museer i resten av landet.

Det er helt grunnleggende at kunstnerøkonomien styrkes de neste tyve årene. Og det må videre sørges for en sterk infrastruktur rundt den enkelte kunstner i form av synlige organisasjoner, virksomheter og institusjoner som støtter og bidrar i de ulike fasene fra idé via produksjon til visning, formidling og kritisk refleksjon. Staten bør øke avsetningen til Norsk kulturråd for å imøtekomme flere av de vesentligste utfordringene, videre bør staten øke avsetningen til organisasjonene under Norwegian Arts Abroad, og følge opp sitt ansvar for Norsk Publikumsutvikling. For deler av amatørkulturen er midler til voksenopplæring viktig. Disse bør fremdeles være søkbare for denne gruppen, som et ledd i å gi organisasjonene en forutsigbar økonomi. I tillegg er tilskudd til mva-kompensasjon et viktig insentiv for amatørkulturorganisasjonene som bør videreføres og økes.

Bergens kulturliv kjennetegnes av en sterk delingskultur. Aktører deler ressurser og kompetanse, og nye tiltak og initiativ ivaretas innenfor komplette verdikjeder. Fakultet for kunst, musikk og design bidrar til rekruttering, faglig utvikling og forskning. Bredden blant aktørene vises gjennom sterke stemmer innenfor alle felt, og byens kulturliv er nyskapende, særegent og sterkt internasjonalt orientert, med god utveksling mellom amatørfeltet og profesjonelle aktører. Vi ser en økt deltagelse innen seniorkultur og kulturminnevern, og det er viktig å bygge videre på denne utviklingen. Bergen preges av resultatene av en langsiktig kunst- og kulturpolitikk som sørger for et godt klima mellom kulturlivets aktører, kommune og politisk nivå, og hvor alle har eierskap til planene.

Nøkkelen til et vitalt og nyskapende kunst- og kulturliv i Bergen ligger i forholdet mellom fem satsingsområder: Produksjons- og kompetansemiljø; produksjonsøkonomi; produksjonslokaler, visnings- og formidlingslokaler; debatt og kritikk. Bergen må styrke og videreutvikle våre sterke aktører og kompetansemiljø de neste 20 årene. Det forutsetter en økt nasjonal bevissthet om at nasjonale spydspisser i Bergen ikke får samme utvikling og støtte som nasjonale spydspisser basert i Oslo, eksempelvis Carte Blanche, BIT Teatergarasjen, Bergen Nasjonale Opera, KODE kunstmuseer og komponisthjem, Museum Vest, Bergen kunsthall og Bergen Assembly. Byrådet etterlyser statens bidrag i oppfylging av intensjonen i den nasjonale museumsreformen på 2000-tallet, og viser konkret til pågående konsolideringsprosess mellom Museum Vest og Bergens Sjøfartsmuseum. Etter at Festspillene i Bergen er flyttet over til Norsk kulturråd er det ikke lenger knyttet en statlig politikk til festivalen. Vi ser en tendens til at forvaltning flyttes fra departementet til Norsk kulturråd. Kulturdepartementet må våge å gjennomføre målrettede satsinger på nasjonale spydspisser utenfor Oslo. Vi ser også at 87 % av nasjonale midler innen filmfeltet går til Oslo og for landets øvrige filmmiljø er det essensielt å satse på insentivordningen for film og bygge opp Norsk filminstituttets kontor i Bergen.

Kulturfeltet er avhengig av at stat, fylkeskommune og kommune utøver dynamisk forvaltning og inngår i forutsigbare og forpliktende samarbeid med velfungerende fordelingsnøkler. I dette samarbeidet er kommunen ofte en utsatt part.

Staten må ha et overordnet ansvar for kunstner- og produksjonsøkonomi innenfor det profesjonelle kunst- og kulturlivet, så vel som i amatørkulturen. Staten må spille en hovedrolle i finansieringen og utviklingen av de nasjonale spydspissene i kunstfeltet, samt ta ansvar for vedlikehold av museer og kulturminner som middelalderkirker. Staten må også se det nasjonale overføringspotensialet i kompetansemiljøene knyttet til de lokale og regionale nettverksorganisasjonene. Det finnes eksempelvis et stort, innovativt miljø for spill og spillutvikling i Bergen sentrert rundt Spillmakerlauget Vest, og som har bidratt til opprettelsen av søsterorganisasjoner flere steder i landet. Videre påligger det staten et ansvar å sørge for midler til forskning og evalueringer, som kommuner kan søke på for å utarbeide gode grunnlag for sitt kulturpolitiske arbeid.

Regionenes kompetansemiljø får større mandat gjennom regionreformen, og den nye rollefordelingen må følges opp med tilskudd som sikrer god forvaltning og utvikling. Det er avgjørende å videreutvikle de miljøene som allerede finnes lokalt og regionalt. Flere av institusjonene som ligger i Bergen er drivkrefter for regional utvikling og viktige leverandører av opplevelser for regionens publikum uten at omegnskommunene bidrar økonomisk i dag. Vestland fylket må forplikte seg til Sentralbadet som scenekunsthus og avsette flere midler til bergenske institusjoner som har en regional rolle. Det kan videre stilles spørsmål ved hvilke særlige forutsetninger et distriktsfylke har til å forvalte hele regionens kulturliv. Det bør gis større fullmakter til storbyene.

Kommunene har et ansvar for å tale de lokale aktørenes sak overfor nasjonale myndigheter, og et særlig ansvar for å sikre et flerstemmig kulturliv som ikke nødvendigvis går i takt med nasjonale satsinger. Sammen med stat og fylkeskommune har kommunene ansvar for å prioritere tiltak som styrker den kulturelle grunnmuren, gir handlingsrom for den frie og

uavhengige kunstproduksjonen og bygger solide institusjoner og organisasjoner. Gjennom våre kulturpolitiske planer vil Bergen kommune tilrettelegge for at Bergen er en motor for regionen og en ledende kulturby nasjonalt og internasjonalt. Sentralt i arbeidet med disse planene står en tro på kunstens egenverdi og kulturens samfunnsrelevans, samt en tillit til at aktørene kjenner sine felt best og at deres innspill må stå i sentrum for politikktutformingene.

Med hilsen

Julie Andersland - Byråd for klima, kultur og næring

Dokumentet er godkjent elektronisk.